

MÜLK

SÛRESİ

“tebâreke”

NEFES

derleyen

CEMÂLNUR SARGUT

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	9
MÜLK SÛRESİ	11
MÜLK SÛRESİ'NİN FAZİLETİ	13
ÂYET 1	15
<i>Mutlak hükümlerlik elinde bulunan Allah, yüceler yücesidir ve O'nun her şeye gücü yeter.</i>	
Tebâreke'llezî bi-yedihî'l-mülkü ve hüve alâ külli şey'in kadîr (kadîrun).	
TASARRUF	26
MÜLK	28
el-Kâdir ve el-Muktedir İsm-i Şerifleri	36
ÂYET 2	45
<i>O, hanginizin daha güzel iş yapacağınızı denemek için ölümü ve hayatı yarattı. O, üstündür, bağışlayandır.</i>	
Ellezi halaka'l-mevte ve'l-hayâte li-yeblovekum eyyukum ahsenu amelâ (amelen) ve hüve'l-azîzu'l-gafûr (gafûru)	
GÜZEL AMEL	59
ÖLÜM	77
HAYAT	100
el-Azîz	105
el-Ğaffâr	109
ÂYET 3-4	115
<i>O, yedi göğü birbiri üzerine yarattı. Rahmân'ın yaratmasında bir aykırılık, uygunsuzluk görmezsin. Gözünü döndür de bak, bir bozukluk görüyor musun? Sonra gözünü tekrar tekrar döndür (bak). Göz (aradığı bozukluğu bulmaktan) âciz ve bitkin hâlde sana dönecektir.</i>	
Ellezi halaka seb'a semâvâtin tibâkâ (tibâkan), mâ terâ fî halki'r- rahmâni min tefâvut (tefâvutin) , fe'rci'i'l-basara hel terâ min futûr (futûrin). Summe'rci'i'l-basara kerrateyni yenkalib ileyke'l-basaru hâsien ve hüve hasîr (hasîrun).	
YARATMA VE EMİR YOLCULUĞU	124

er-Rahmân	132
el-Basîr	149
Basîr İsminin Tecellîleri	149
ÂYET 5	163
<i>Andolsun biz en yakın göğü kandillerle donattık ve onları şeytanlar için taşlamalar yaptık. Ve onlar için alevli ateş azâbını hazırladık.</i>	
Ve le-kad zeyyennâ's-semâe'd-dunyâ bi-mesâbiha ve cealnâhâ rucûmen li's-şeyâtîni ve a'tednâ lehum azâbe's-saîr (saîri).	
ŞEYTAN	183
ATEŞ AZÂBI	186
ÂYET 6-7	199
<i>Rablerini inkâr edenler için cehennem azâbı vardır. Ne kötü gidilecek yerdir o! Oraya atıldıklarında, onun kaynarken çıkardığı uğultuyu işitirler.</i>	
Ve li'llezîne keferû bi-rabbihim azâbu cehennem (cehenneme) ve bi'se'l-masîr (masîru). İzâ ulkû fihâ semiû lehâ şehîkan ve hiye tefûr (tefûru).	
RABB'İ İNKÂR	202
CEHENNEM AZÂBI	220
ÂYET 8-9-10-11	233
<i>Az daha öfkeden çatlayacak. Her ne zaman oraya bir topluluk atılsa, onun bekçileri onlara, “Siz korkutucu bir peygamber gelmemiş miydi?” diye sorarlar. Derler: “Evet, bize uyarıcı geldi ama biz yalanladık ve Allah hiçbir şey indirmede, siz ancak büyük bir sapıklık içindediniz.” dedik. Ve derler ki: “Eğer biz dinleseydik, yahut düşünüp anlarsaydık şu çılgın ateşin halkı arasında bulunmazdık!” Böylece günahlarını itiraf ederler. (Artık) o çılgın ateş halkı (Allah'ın rahmetinden) uzak olsunlar!</i>	
Tekâdu temeyyezu mine'l-gayz (gayzi), küllemâ ulkiye fihâ fevcun seelehum hazenetuhâ e-lem ye'tikum nezîr (nezîrun). Kâlû belâ kad câenâ nezîrun fe-kezzebnâ ve kulnâ mâ nezzela'llâhu min şey'in in entum illâ fi dalâlin kebir (kebirin). Ve kâlû lev kunnâ nesmeu ev na'kilu mâ kunnâ fi ashâbi's-saîr (saîri). Fe'terefû bi-zenbihim fe-suhkan li-ashâbi's-saîr (saîri).	
RABB'İN GEREKLİLİĞİ	243

ÂYET 12	277
<i>Fakat daba görmeden Rablerinden korkanlar var ya, işte onlar için bağışlanma ve büyük bir mükâfat vardır.</i>	
İnne'llezîne yahşevne rabbehum bi'l-gaybi lehum mağfiretun ve ecrun kebîr (kebîrun).	
GAYBA İMAN	280
ALLAH'TAN KORKMAK	288
ALLAH'IN AFFI	294
ÂYET 13-14	299
<i>Sözünüzü ister gizleyin, ister açığa vurun; bilin ki, O, göğüslerin özünü bilir.</i>	
<i>Hiç yaratan bilmez mi? O, en ince işleri görüp bilmektedir ve her şeyden haberdardır.</i>	
Ve esirrû kavlekum evi'cherû bihî, innehû alîmun bi-zâti's-sudûr (sudûri). E-lâ ya'lemu men halak (halaka) ve hüve'l-latîfu'l-habîr (habîru).	
el-Alîm	305
el-Latîf	316
el-Habîr	321
ÂYET 15	329
<i>O size yeri boyun eğerek kıldı. Haydi onun omuzlarında (dağlarında, tepelerinde) yürüyün ve Allah'ın rızkından yiyin. Dönüş ancak O'nadır.</i>	
Hüve'llezi ceale lekumu'l-arda zelûlen fe'mşû fi menâkibihâ ve kulû min rızkih (rızkihî) ve ileyhi'n-nuşûr (nuşûru).	
ÂYET 16-17-18	353
<i>Her şeyi kuşatmış olan Allah'ın yeri sizinle birlikte göçürüvermesinden emin misiniz? O zaman yer çalkalanıyordu.</i>	
<i>Yoksa siz, gökte olanın üzerinize taş yağdıran bir kasırga göndermeyeceğinden emin misiniz? Tehdidim nasılmış bileceksiniz. Andolsun, onlardan öncekiler de yalanladılar.</i>	
<i>Ama beni inkâr nasıl oldu?</i>	
E-emintum men fi's-semâi en yahsife bikumu'l-arda fe-izâ hiye temûr (temûru).	
Em-emintum men fi's-semâi en yursile aleykum hâsibâ (hâsiben) fe-se-ta'lemûne keyfe nezîr (nezîri). Ve le-kad kezzebe'llezîne min kablihîm fe-keyfe kâne nekîr (nekîri).	

ÂYET 19..... 385

Üstlerinde kanatlarını açıp yumarak uçan kuşları görmüyorlar mı? Onları Rahmân'dan başkası tutmuyor. Doğrusu O, her şeyi görmektedir.

E-ve-lem yerav ilâ't-tayri fevkahum sâffâtin ve yakbidn (yakbidne), mâ yumsikuhunne illâ-r-rahmân (rahmânü), innehû bi-küllü şey'in basîr (basîrun).

İSTÎDAT 395

İRFAN..... 403

ÂYET 20 - 21 411

Rahmân olan Allah'a karşı şu size yardım edecek askerleriniz hani kimlerdir? İnkârcular, ancak derin bir gaflet içinde bulunmaktadırlar.

Allah size verdiği rızkı kesiverse, size rızık verecek olabilen kimdir? Hayır, onlar azgınlık ve nefrette direnip durmaktadırlar.

Em-men hâzâ'llezî huve cundun lekum yensurukum min dûni'r-rahmân (rahmâni), ini'l-kâfirüne illâ fi gurûr (gurûrin).

Em-men hâzâ'llezî yezzukukum in emseke rızkah (rızkahu), bel leccû fi utuvvin ve nufûr (nufûrin).

GURUR ve KİBİR.....416

SEBEPLER-VÂSİTA..... 435

RIZIK - REZZÂK 444

ÂYET 22 459

Şimdi yüz üstü kapanarak yürüyen mi doğru gider, yoksa dosdoğru yolda yürüyen mi?

E-fe-men yemşî mukibben alâ vechihî ehdâ em-men yemşî seviyyen alâ sırâtın mustakîm (mustakîmin).

İSTİKAMET.....464

SİRÂT-I MÜSTAKÎM – DOSDOĞRU YOL 474

ÂYET 23 481

De ki: "Sizi yaratan, size kulaklar gözler ve gönüller veren O'dur. Ne kadar az şükrediyorsunuz!"

Kul hüve'llezî enşEEKUM ve ceale lekumu's-sem'a ve'l-ebşâre ve'l-ef'ideh (ef'idete), kalilen mâ teşkurûn (teşkurüne).

ŞÜKÜR..... 489

ÂYET 24	513
<i>De ki: "Sizi yerden üreten O'dur ve O'na toplanıp götürüleceksiniz."</i>	
Kul hüve'llezî zereekum fi'l-ardi ve ileyhi tuşşerûn (tuşşerûne).	
KİYÂMETTE TOPLANMA	517
ÂYET 25-26	529
<i>(Onlar), "Doğru iseniz bu tehdit ne zaman olacak?" diyorlar.</i>	
<i>De ki: "(O'na ait) bilgi, Allah'ın yanındadır. Ben ancak apaçık bir uyarıcıyım."</i>	
Ve yekûlûne metâ hâzâ'l-va'du in kuntum sâdikîn (sâdikîne).	
Kul innemâ'l-ilmu inda'llâhi ve innemâ ene nezîrun mubîn (mubînün).	
SÂDİK	531
PEYGAMBER'İN TEBLİĞ VAZİFESİ	533
ÂYET 27-28	543
<i>Onu yakın görünce inkâr edenlerin yüzleri kötüleşti.</i>	
<i>Ve, "İşte çağırıp durduğunuz şey budur!" dendi.</i>	
<i>De ki: "Baksanıza, eğer Allah beni ve benimle beraber olanları öldürse, yahut bize merhamet etse, kâfirleri acı bir azaptan kim kurtarabilir?"</i>	
Fe-lemmâ raevhu zulfeten sîet vucûhu'llezîne keferû ve kîle hâzâ'llezî kuntum bihî teddeûn (teddeûne).	
Kul e-raeytum in ehlekeniya'llâhu ve men maiye ev rahimenâ fe-men yucîru'l-kâfirîne min azâbin elîm (elîmin).	
<i>ÂYET 29-30 - De ki: "O çok merhametlidir. O'na inanmış, O'na dayanmışsızdır. Yakında kimin apaçık bir sapıklık içinde olduğunu bileceksiniz."</i>	
<i>De ki: "Baksanıza, eğer suyunuz çekilse, size kim bir akarsu getirebilir?"</i>	
Kul hüve'r-rahmânu âmennâ bihî ve aleyhi tevekkelnâ, fe-se-ta'lemûne men huve fi dalâlin mubîn (mubînün).	
Kul e-raeytum in asbaha mâukum gavren fe-men ye'tîkum bi-mâin maîn (maînün).	
TEVEKKÛL	563
RAHMÂN	566
SON SÖZ	573
KAYNAKÇA	575
ÂYET DİZİNİ	580
GENEL DİZİN	583

ÖNSÖZ

Doğduğumdan beri anacığımın, “Efendim Tebâreke’yi çok severdi. Tebâreke’nin mânâsından çok zevk alırdı.” deyişiyile büyüdüm. Ve hep merak ettiğim, anlamaya çalıştığım, idrak etmeye çalıştığım, belki Kur’ân’ın tamamının özeti olan bu sûreyi çalışma fırsatını bulduğumuz için Allah’ıma yüzbinlerce şükrediyorum.

Tebâreke’nin üzerimizde yarattığı aşk, anlam, idrak, Rabb’a hürmet, mürşide saygı, yaratılışın sebebi, kıyâmet, dünya ve âhirette mülk edinme, varlık hâline geçişimizin sebebi ve bütün bunlarla görüyoruz ki Tebâreke bütün soruların cevabıdır. Sanki insanlık âleminin tüm merak ettiği şeylerin bire bir cevabı Tebâreke’nin tasavvufî açıklamasında bulunmaktadır. Okuyan kişilerin de benimle aynı fikirde olacaklarına inanıyorum.

Tebâreke’yi anlatmak, konuşmak, idrak etmeye çalışmak yahut sadece Arapça’sından okumak insan vücudu üzerinde sıhhat ve afiyet tesiri yapar. İnsanın aşkını arttırır, ilmini arttırır ve Cemâlullah’ı görmesini sağlar. İnsanı keşiften keşife götürür. Nasıl bir sûre ise, sanki bütün sûrelerden daha önemli gibi kalplerin içindeki mânâyı açar. Madde insanını öbür âlemde karşılaşacaklarını anlatarak öldürür, cehennemini kendi yaptıkları olduğunu ona idrak ettirir. Mümine ise müjdelere, huzur, mutluluk ve ilim getirir. Mümin Tebâreke’yi okuduktan sonra cennette karşılaşacağı ilmin derecesi ile ilgili fikir yürütmeye başlar. Cenneti bekler olur, ölümü sever. Gerçek hayatın öbür âlem olduğunu idrak eder. Ölümün bu dünya olduğunu, yapanın yaptırının yalnız Allah olduğunu anlar.

Tebâreke baştır, sondur, idraktır, îmandır. Belki de öldükten sonra toprağa girene kadar altı yönde okunması gereken tek sûrenin Tebâreke olması bundan dolayıdır. Allah okuyana bizim aldığımız

zevki, hatta daha fazlasını nasip etsin. Allah bütün okuyanlara bizim anladığımızdan daha büyük bir idrak nasip etsin. Böylece Tebâreke her zamanki gibi insanı Allah ile buluştursun. Ölüyü de diriyi de diriltsin inşallah...

Cemâlnur Sargut

Mülk Sûresi

- “Mekke döneminde nâzil olmuştur. Otuz âyettir. Adını ilk âyette geçen ‘mülk’ (hükümranlık) kelimesinden alır. Tebâreke, Mücâdele, Mâni’a, Münciye, Vâkıye ve Mennâ’a¹ olarak da adlandırılır.

‘Sözünüzü ister gizli ister aşikâre söyleyin, O kalplerdeki duygu ve düşünceleri hakkıyla bilendir.’ mealindeki 13. âyetinin, müşriklerin Hz. Peygamber’in aleyhinde konuşmaları ve birbirlerine, ‘Muhammed’in tanrısının duymaması için gizli konuşun.’ demeleri üzerine nâzil olduğu bildirilir.

Mülk Sûresi’nin temel konusunun Allah’ın varlığını, birliğini, kâinatı yaratıp yönettiğini ve âhiretin mevcudiyetini kanıtlamak olduğunu söylemek mümkündür. Sûrenin muhtevası iki bölüm halinde açıklanabilir.

Kâinatın yaratılış ve yönetiliş iktidarının Allah’ın elinde bulunduğunun ifadesiyle başlayan birinci bölümün ilk âyetlerinde, içinde yaşanan âlemin bir imtihan dünyası olduğu belirtilir. Ardından ilâhî kudretin tabiata verdiği mükemmeliyetten bazı örnekler zikredilir (âyet 1-5). Daha sonra tabiatın mükemmel yapısı ve işleyişini gözlemek için duylara, duyların algısını değerlendirip yüce yaratıcıya ulaşmak için akla sahip kılınan

- 1 Tebâreke kelimesi teâlâ ile birlikte veya tek başına tâzim ve dua amacıyla kullanılmaktadır. Sözlükte “kişinin bir yerde durup bir işi yapmakta devam etmesi” anlamındaki bürûk kökünden türeyen ve “tefâul” kalıbından fi’l-i mâzî olan tebâreke “hayır, lütuf ve ihsanı her ölçünün üstünde olan, zâtında ve sıfatlarında yüce ve münezzeh olan” demektir.

Mücâdele: Bir şeyin üstesinden gelmek için yılmadan, bıkmadan uğraşma, çalışma, dinme.

Mâni’a: Sözlükte “mahrum etmek, vermemek, engel olmak” mânasındaki men’ kökünden türemiş bir sıfat olup “kötü şeylere engel olan, bunların gerçekleşmesine müsaade etmeyen” anlamına gelir. Tirmizî’de, İbnu Abbas (r.a) Resûlullah’ın (s.a.s) şöyle dediğini belirtir: “*Bu sûre (kabir azâbına veya kabir azâbına sebep olan günahlara karşı) engeldir, bu sûre kurtuluş sebebidir, kişiyi kabir azâbından kurtarır.*” (Tirmizî, Sevâbu’l Kur’ân, 9).

Münciye: Kurtaran, kurtarıcı.

Vâkıye: Koruyan, muhafaza eden (sûre).

Mennâ’a: Engel olan, önleyen, alıkoyan, meneden.

insanlardan gerçeğe karşı direnenlerin durumlarına temas edilir ve uhrevî akıbetlerinin acıklı tasvirleri yapılır. Cehennem ehlinin dünyada iken ilâhî tebliğe kulak verip akıllarını kullanmış olsalardı, alevli ateşe maruz kalmayacakları yolunda itirafta bulunacakları haber verilir. Nihâî akıbeti henüz görmeden rable-rine haşyet derecesinde saygı gösterenlerin fevkalade güzel bir muamele ile karşılaşacakları ifade edildikten sonra, yüce yaratıcının her türlü hareket, davranış, düşünce ve duyguya vâkıf olduğu bildirilir (âyet 6-14).

İkinci bölümde, semâ örneğiyle evrenin mükemmelliğine işaretilen birinci bölüme karşılık arzın, insan türünün yaşamasına uygun hâle getirilişiyle ilâhî lütuf ve kudrete temas edilmiş, kuş türünün tabiattaki mükemmel konumuna değinilmiş, insana verilen zâhirî ve bâtınî yetenekler hatırlatılmış, tabiatta hâkim olan ilâhî-tabiî kanunların aksaması durumunda insanın elinden hiçbir şey gelmeyeceği belirtilmiştir. Bütün bunlara rağmen geçmiş peygamberler döneminde olduğu gibi (âyet 18) dinî gerçekleri yalanlamaya devam edenlerin akıbetlerinin elem verici bir hayat olacağı ifade edilmiştir. Âyetlerden, muhatapların Allah'ın varlığından ziyade âhîret hayatının mevcudiyetini inkâr ettikleri anlaşılmaktadır. Çünkü âhîret hayatı insana sorumluluğunu hatırlatmakta ve gaflet içinde geçirdiği hayatın tadını kaçırmaktadır (âyet 15-30).

Mülk Sûresi gafletin bürüdüğü kalplere tutulan bir güneş gibidir. İlâhî güneş bu yüreklere nüfuz edebilmek için çeşitli yönlerden ışınlarını salmakta, ancak insanlar bu ışınların ziyâsından uzak kalmaktadır. Yûsuf Sûresi'ndeki bir âyet de (Yûsuf, 105) aynı hususa temas etmektedir: *'Göklerde ve yerde nice işaretler vardır ki inkârcılar hiç ilgi göstermeden yanlarından geçip giderler.'*

Hız. Aişe'den rivâyet edilen bir hadiste Resûlullah'ın Secde ve Mülk sûrelerini her gece yatmadan önce okuduğu, yolculuk sırasında da bunu ihmal etmediği belirtilmektedir (Tirmizî, "Fezâ'ilü'l-Kur'ân", 9). Âlûsî, sûrenin faziletine dair bu tür haberlere dayanarak Mülk Sûresi'ni her gece okumanın mendup olduğu (tavsiye edildiği) şeklindeki bir görüşü nakleder. Übey b. Kâ'b'dan rivâyet edilen ve bazı tefsir kaynaklarında yer alan,

'Mülk Sûresi'ni okuyan kimse Kadir gecesini ihyâ etmiş gibi olur.'
mealindeki hadîsin mevzu olduğu belirtilmiştir."²

Mülk Sûresi'nin Fazileti

- "İbn Abbas'tan (r.a) şöyle rivâyet edilmiştir: 'Sahâbelerden birisi, kabir olduğunu bilmeden bir kabrin üzerine bir çadır kurdu. Birden birisinin Mülk Sûresi'ni okuduğunu fark etti. Hz. Peygamber'e gelip, 'Yâ Resûlallah! Çadırımı bir kabir üzerine kurmuşum. Oranın kabir olduğunu bilmiyordum. Birden birisinin Mülk Sûresi'ni okuduğunu duydum.' dedi. Hz. Peygamber, '*O sûre, -Allah'ın azâbından- koruyucudur. O, kurtarıcıdır, kişiyi kabir azâbından kurtarır.*' buyurdu.' Bu hadîsi Tirmizî *Sünen*'inde rivâyet etti. Hz. Peygamber zamanında 'el-münciye' (kurtarıcı) denilirdi."³
- "Ebû Hüreyre'den şöyle rivâyet edilmiştir: 'Allah (c.c) Resûlü (s.a.s) buyurdu ki: 'Kur'an'da otuz âyetli bir sûre bir adama şefaattti. Nihayet o bağışlandı. İşte bu sûre Mülk Sûresi'dir.'

Câbir'den (r.a) şöyle rivâyet edilmiştir: 'Peygamber Efendimiz (s.a.s) Secde ve Mülk sûrelerini okumadan uyumazdı.'(Tirmizî, Fedâilü'l-Kur'an, 9)

Ebû Hüreyre (r.a) anlatıyor: 'Resûlullah (s.a.s) buyurdular ki: 'Kur'an-ı Kerîm'de otuz âyetlik (şânı yüce) bir sûre vardır. Bu sûre (kendisini okuyan) kimseye (kıyâmet günü) şefaatt eder ve Allah'ın (c.c) onu affetmesini sağlar. Bu sûre '*Tebârekellezî bi-yedihî'l-mülk'tür.*'

Tirmizî'de, İbn Abbas (r.a) Resûlullah'ın (s.a.s) şöyle dediğini belirtir: '*Bu sûre (kabir azâbına veya kabir azâbına sebep olan günahlara karşı) engeldir, bu sûre kurtuluş sebebidir, kişiyi kabir azâbından kurtarır.*' (Tirmizî, Sevâbu'l-Kur'an, 9). Âlûsî der ki: 'Ben de temyiz yaşından beri bu sûreyi okumaya devam ediyorum. Beni buna muvaffak kılan Allah'a (c.c) hamd eder, bundan böyle de yardım ve kabulünü dilerim.' (Âlûsî, Rûhu'l-Meânî)."⁴

2 M. Kâmil Yaşaroğlu, *İslâm Ansiklopedisi*, c. 31, s. 542.

3 İsmail Hakkı Bursevî, *Muhtasar Rûhu'l-Beyân Tefsîri*, c. 9, s. 205.

4 <http://mulksuresi.gen.tr/mulk-suresi-fazileti.html>

- “Ey yaratılmışların en şefkatlisi! ‘*De ki: O,*’ sizi kendisine ibâdete çağırduğım, tüm nimetlerin sahibi ‘*Rahmân’dır. Biz*’ sadece ‘*O’na inandık*’ sizin inkâr ettiğiniz gibi inkâr etmedik ‘*ve O’na dayan-dık.*’ İşlerimizi başkasına değil, O’na bıraktık ve bildik ki O’ndan başka her şey ne olursa olsun, hiçbir zarar ve fayda verme gücüne sahip değildir.

Ey Mekke kâfirleri! ‘*Artık*’ bizden ve sizden ‘*kimin apaçık bir sapıklık*’, hatâ ‘*içinde olduğunu yakında*’ azâbı görünce ‘*bileceksiniz.*’

Ey yaratılmışların en üstünü! ‘*De ki: ‘Baksanıza!’* Bana haber veriniz. ‘*Suyunuz*’ tümüyle ‘*yerin dibine çekilse*’ kovaların ulaşamayacağı ve başka bir yolla elde etmeniz imkânsız bir hâle gelse, o zaman ‘*siz kim bir akarsu*’ veya kaynağı elle ulaşılabilecek kadar kolay, görünen pınarları kim ‘*getirebilir?*’

Eğer o kadar nimet arasında neden sadece su söz konusu edilmiş denilirse şu cevabı veririz: ‘Çünkü su varlıkların en değerlisi ve en kıymetlisidir.’

Bir hadis-i şerifte Resûlullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur: ‘*Allah’ın kitabında ancak otuz âyetlik bir sûre var. Bir adama şefaati etti ve onu cehennemden çıkarıp, cennete koydu. O, Tebâreke Sûresi’dir.*’

Teyssîr adındaki eserde verilen bilgiye göre: ‘Bu sûre, otuz âyettir. Üç yüz otuz üç kelimedir. Bin üç yüz yirmi bir harftir.’

Bir başka hadiste de şöyle buyrulmuştur: ‘Ben *Tebârekellezî bi yedihi’l-mülk* sûresi’nin her müminin kalbinde (ezberinde) olmasını arzuladım.’⁵

5 İsmail Hakkı Bursevî, *Muhtasar Rûhu’l-Beyân Tefsîri*, c. 9, s. 204-205.

ÂYET 1

تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

Tebâreke'illezi bi-yedihi'l-mülkü ve hüve alâ külli şey'in kadîr (kadîrun).

Hükümranlık elinde olan Allah, yücedir.

O, her şeye hakkıyla gücü yetendir.

(Diyanet)

***Mutlak hükümranlık elinde bulunan Allah,
yüceler yücesidir ve O'nun her şeye gücü yeter.***

(Elmalılı Hamdi Yazır)

- “*Ne yücedir O ki...*” Yani ezeli kemâl sıfatı, sonsuz hayır ve bereketleriyle evvel ve âhir (başlangıç ve son), âşikâre (açıkta) ve gizlide her şeyden üstün olarak daim ve bâkî olan, yüceliği öteden beri beyan edilegelen delil ve eserlerinin, lütuf ve nimetlerinin, fiil ve tasarruflarının akıllara sığmaz görüntüleriyle apaçık bulunan ne yüce feyyâzdır (bereket ve bolluk verendir) O Hak Teâlâ. ‘*Mülk O'nun elindedir.*’ Yerde ve gökte, bütün kâınatta, dünya ve âhîret tasarruf ve saltanatı, yaratma ve yok etmesi, ele geçirme ve yönetmesi, emrini yerine getirtme ve hükmünü icra etmesi, iyi davranması ve zorlaması, cezâlandırması ve ikramı, ihsanda bulunması ve nimet vermesi hep O'nun kudret elindedir. Hepsi emir ve irâdesi, hüküm ve kudretiyle cereyan eder. Dilediğini mülkünde kullanan yahut kuvvet verip mülke kavuşturan ve kavuşturacak olan da ancak O'dur. Verdiklerine de tamamen vermediği gibi, kendi adına hareket etme selâhiyetini (yetkisini) de ebedî olarak vermez. Mülkünü kendi elinden çıkarmaz. Kendine ortak kılmaz, çünkü şirkten berî (uzak) ve yücedir. Yalnız kendi hükmü altında memur olmak üzere vekâleten ve geçici olarak verir, dilediği zaman da alır. Çünkü mülk hakkı, bizzat

kendisinin ve mülkün hakikatı doğrudan doğruya O'nun kudret elindedir. 'Ve O, her şeye kâdirdir.' Mülk elinde olduğu gibi, her dilediğini dilediği şekilde eksiksizce yapmaya tam bir kudretle güç yetirmektedir. Hiçbir yardımcıya, vezire, vekile ve vâsitaya ihtiyacı yoktur. Her ne isterse kendi kudretiyle yapar. Hiçbir irâdesi hikmetsiz değildir, ol deyince oluverir. Dilerse zorla yaptırır, dilerse hürriyet verir. Dilerse küçültür, dilerse büyütür. Dilerse sıkar; dilerse açar; dilerse yıkar, dilerse yapar; dilerse daha başka âlemler yaratır ve onlarda da dilediği gibi tasarrufta bulunur. Ancak O'nun ortağı olmaz. O, öyle yüksek, öyle yüce, öyle fenâdan ve âcizlikten berîdir. [Bu konuyla ilgili olarak "De ki: Mülkün gerçek sahibi olan Allah'ım! Sen mülkü dilediğine verirsin ve mülkü dilediğinden geri alırsın. Dilediğini yüceltir, dilediğini de alçaltırsın. Her türlü iyilik senin elindedir. Gerçekten sen her şeye kâdirsin." (Âl-i İmrân, 26); "Geceyi gündüze sokarsın, gündüzü geceye sokarsın; ölüden diri çıkarırsın; diriden ölü çıkarırsın, dilediğini hesapsız rızıklandırırırsın." (Âl-i İmrân, 27); "Din gününün sahibidir." (Fâtîha, 3) ve "Allah kendisinden başka tanrı olmadığına şahitlik yaptı..." (Âl-i İmrân, 18) âyetlerinin tefsirlerine bkz.]⁶

- "Hakk'ın birliği ve sayılamayacak kadar çok isim ve sıfatlarından neşet eden (meydana gelen) hâllerinin ve tecellilerinin çok olduğu kendisine keşfolunan kimseye şu husus kapalı değildir: Hakk'ın memleketinin, mülkünün ve melekûtunun (mânâ âleminin, gayb âleminin) genişliği, yokluk aynasında zâhir olan sonsuz isim ve sıfatlarının tabakaları gereğidir. O aynada söz konusu isim ve sıfatlardan sonsuz ve uçsuz bucaksız olan gölgelerin heykelleri zuhur eder. Bu isimlerden kimisi kimisinin üstünde, bazısı bazısının karşısındadır. Yine onlardan bazısı görünürken diğer bir kısmı da görünmez. Dolayısıyla bütün varlıklar, isimler ve sıfatlar âlemindeki bağlantı ve ilişki katmanları ile birbirlerine bağlıdırlar. Bu yüzdendir ki Allah Teâlâ kitabında mülkünün büyüklüğünü, hayırlarının çokluğunu ve mazhar (zuhur yeri) ve yaratıklarındaki bütün tasarruflarında yalnızlığını ve yegâneliğini (teklîğini) bildirmiş ve şöyle buyurmuştur:

6 Elmalılı M. Hamdi Yazır, *Hak Dini Kur'an Dili*, c. 8, s. 197-198.

Kendilerine yetecek rızıklarını vermek sûretiyle bütün mazharlarına karşı ‘*Rahmân*’, kendilerini cennete ve Sidretü’l-Müntehâ’ya ulaştırdığı seçkin kullarına karşı ‘*Rahîm*’, sayılamayacak kadar çok isim ve sıfatlarının hepsi ile görünen ve görünmeyen her şey üzerinde zâhir olan ‘*Allah’ın adıyla başladım.*’

‘*Hükümranlık elinde*’ ve hükümranlığında tasvirler ve takdirler şeklinde işleyen bütün sevk ve idareler kudretinin kabzasında (elinde) ‘*olan*’ kâmil hükümdar olan ‘*Allah*’, hayır ve bereketlerin çokluğundan ‘*yücedir.*’ Aksi nasıl mümkün olur? Zîra ‘*O*’, cömertliğinin ve varlığının uzantıları olan ‘*her şeye*’ kapsayıcı kudreti ve kâmil irâdesi ile ‘*gücü yetendir.*’⁷

- “‘*Mülk elinde olan Allah, yüceler yücesidir.*’ Âyette geçen ‘mülk’ kelimesinden maksat, cisimler âlemidir. Nitekim ‘melekût’tan maksat da nefisler âlemidir. Bu yüzden yüce Allah, mülk âlemi üzerinde dilediği gibi tasarruf etmekle zâtını vafederken (târif ederken) ‘tebareke=yüceler yücesidir’ ifadesini kullanmıştır. Bu kelime ise, büyüklüğün son sınırını, yücelik ve bereketliliğin, ziyadeliğinin nihayetini ifade eder. Ama irâdesi doğrultusunda melekût âlemine boyun eğdirmesinden söz ederken ‘tesbih’ ifadesini kullanmıştır. Bu ise tenzih demektir. Buna şu âyeti örnek gösterebiliriz: ‘*Her şeyin melekûtu kendi elinde olan Allah münezzehtir.*’ (Yâ-Sîn, 83) Mülkün ve melekûtun her birine uygun olan ifade kullanılmıştır. Çünkü büyüklük, ziyadeliğe ve bereketlilik cisimlere, münezzehtik de maddeden soyut şeylere daha uygun düşmektedir. Buna göre âyetin anlamı şöyledir: Mülk âleminin tasarrufu kudret elinde olan Allah yüceler yücesidir, (Ekber’dir) büyüktür. Mülk âlemi üzerinde O’ndan başkası tasarruf edemez. Var olan bütün cisimler O’nun eliyle var olmaktadırlar, başkasının eliyle değil. Ve O, bunlar üzerinde dilediği gibi tasarrufta bulunur.

‘*Ve O...*’ mümkün olup da var olmayan ‘*her şeye de Kâdir’dir*’, onları dilediği gibi var eder. Çünkü kudret karinesi (işareti), bir şeyi mümkünlüğe has kılar. Zîra onunla illetlendirilmiştir (mümkün olması, O’nun kudreti sebebiyledir). Bu yüzden kudret karinesiyle

7 Abdülkâdir Geylânî, *Geylânî Tefsiri*, c. 6, s. 159-160.

birlikte zikredilen şey için ‘kudretin makduru’dur (güç yetirile-
nidir) denir. Çünkü mümkündür.”⁸

Buradan anlıyoruz ki, Allah’ın nefislerimiz üzerindeki tesiri Zât-ı
İlâhî’si ileidir. Her gücün O’nun elinde oluşunu idrak, O’nu ten-
zih etmek demektir. Yani hiçbir vasıfla O’nu anlayıp anlatamaya-
cağımızı bize gösterir. Anlaşıyor ki bu ilk âyet Allah’ın zâtının
bize hatırlatılmasıdır. Bu âyetten anlaşılıyor ki, sebep görülebi-
lir ama hâdiseyi sebebe bağlamak günahtır.

- “*Tebâreke*’ kelimesinin kökü olan bereket kelimesi, ister hissî ol-
sun, ister aklî olsun ziyadelik ve artış anlamı ifade eder. ‘*Şanı yüce*’
diye tercüme ettiğimiz *tebâreke* kelimesi, Allah’ın kemâlinin zir-
vesine ve yüceliğin doruğuna delâlet eder. Her işte tam hüküm-
ranlık ve kudret elinde olan, emreden, yasaklayan, veren, engel
olan, yaşatan, öldüren, yücelten, alçaltan, fakirleştiren, zengin-
leştiren, hasta eden, şifa veren ve daha birçok büyük işleri ya-
pan Allah Teâlâ zat, sıfat ve fiil olarak yücedir ve kutsaldır. (...)

Râğıb el-İsfahanî, ‘bereket’ kelimesini şu şekilde izah etmiş-
tir: el-Bereketü, ilâhî hayrın bir şeyde bulunmasıdır. İçerisinde
bu hayrın bulunduğu şey de ‘mübârek’tir. İlâhî hayır, sayılamay-
acak ve zabturbat (sınırlandırma) altına alınamayacak bir şe-
kilde, hissedilemeyecek bir biçimde çıkınca, kendisinden his-
sedilemeyen bir fazlalığın çıktığı her şeye mübârek denilmiştir.
Onda bereket vardır. Kevaşî adındaki eserde ise ‘tebâreke’ keli-
mesinin, ‘Allah yaratıkların özelliklerinden yüce oldu’ anlamına
geldiğini, b-r-k harflerinden yapılan tüm kelimelerin bu mânâyı
içerdiği söylenmiştir.

‘*O’nun her şeye*’ tam anlamıyla ‘*gücü yeter.*’ İşlerin incelik ve yü-
celiklerinde yüce hikmetinin gerektirdiği şekilde teşekkül eden
irâdesinin icabına göre tasarruf eder.”⁹

Mübârek olan her şeyde hayır ihtiva eden bir fazlalık vardır.
Sûnenin ilk âyetine, hikmetiyle oluşturduğu varlığı, irâdesiyle
tasarruf eden Allah’ın adıyla başlanmıştır.

8 İbn Arabî, *Tefsir-i Kebir Te’vilât*, c. 2, s. 1321.

9 İsmail Hakkı Bursevî, *Muhtasar Rûhu’l-Beyân Tefsiri*, c. 9, s. 184-185.

MÜLK SÛRESİ

“tebâreke”

CEMÂLNUR SARGUT

“Mülk Sûresi’ni okuyan kimse Kadir gecesini ihyâ etmiş gibi olur.”

Mekke döneminde nâzil olan *Mülk Sûresi*,
Kur’ân-ı Kerim’in adeta özetidir. . .

O hem baştır hem de sondur. Hem idraktır hem de îmandır.
Öldükten sonra toprağa girene kadar altı yönde okunması gereken
tek sûre olması belki de bu yüzdendir. . .

Öyle bir sûredir ki idrak etmek ya da anlatmak bir yana,
sadece Arapçasından okumak bile kalplerimizin içindeki mânâyı açar.
Onu okuyan mümin ölümü sever, cenneti bekler olur.
Yapan ve yaptıranın yalnız Allah olduğunu anlar.

Cemâlnur Sargut başkanlığında yapılan bu şerh çalışması;
tasavvufî açıklamasında yaratılışın sebebi, kıyâmet, dünya ve âhirette
mülk edinme gibi insanlık âleminin merak ettiği tüm soruların
cevabını veren *Mülk Sûresi’nin* mânâsından ve faziletlerinden
kalpleri haberdar etmektedir.

ISBN 978-605-5902-85-8

